

Besluit Kwalificatie-eisen voor praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors

De Kamer Gezondheidszorgpsycholoog,
kennis genomen hebbende van het rapport van de Commissie Praktijkbegeleiding psychologische BIG-opleidingen,
stelt ter aanvulling op het Besluit Eisen en desiderata praktijkopleidingsinstellingen en –plaatsen de volgende eisen vast ten aanzien van praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors.

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In dit Besluit wordt verstaan onder:

fte werkervaring:	voltijdse werkervaring, of equivalent daarvan in deeltijd;
hoofdopleider:	degene die verantwoordelijk is voor de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog;
opleidingsplaats:	een ten behoeve van de opleiding ingestelde arbeidsplaats binnen een praktijkopleidingsinstelling;
praktijkopleidingsinstelling:	de praktijkinstelling die of het samenwerkingsverband van praktijkinstellingen dat het praktijkgedeelte van de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog verzorgt;
piog:	psycholoog, pedagoog of geestelijk gezondheidskundige in opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog;
praktijkopleider:	degene die de verantwoordelijkheid heeft voor de praktijkcomponent van de opleiding van een of meerdere opleidingen, met inbegrip van de werkbegeleiding;
supervisie:	beroepsgericht persoonlijke begeleiding, individueel of in groepsverband, met als doel de ontwikkeling van professioneel functioneren van de supervisant, door (a) het methodisch analyseren en evalueren van de door hem verrichte werkzaamheden op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft en (b) de reflectie op het professioneel functioneren van de supervisant en de ontwikkeling daarvan;
supervisor:	degene die de supervisie geeft;
<i>Taken en verantwoordelijkheden</i>	de publicatie 'Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorgpsycholoog-specialist';
werkbegeleider:	degene die verantwoordelijk is voor de dagelijkse begeleiding van de piog bij de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Artikel 2. Praktijkopleiders

Ten aanzien van praktijkopleiders in het kader van de opleiding tot gz-psycholoog gelden de volgende eisen.

1. Minimaal vijf jaar geregistreerd als gz-psycholoog, en minimaal drie jaar fte werkervaring als zodanig.
2. Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding.
3. Werkzaam zijn bij de praktijkinstelling, bij voorkeur op basis van een arbeidsovereenkomst met een aanstellingsomvang van ten minste 0,5 fte.
4. Actief op het gebied van patiëntgebonden werkzaamheden, voor gemiddeld ten minste 8 uur per week.
5. De rol van de betrokkene als praktijkopleider is expliciet vastgelegd. Daarbij dienen te zijn vastgelegd:
 - o de verantwoordelijkheden van de betrokkene, conform de omschrijving in *Taken en verantwoordelijkheden*;
 - o de tijd die betrokkene hiervoor beschikbaar heeft;
 - o de bevoegdheid van betrokkene om in te grijpen door de lijn heen, indien het belang van de opleiding dit vereist;
 - o toegang van de betrokkene tot de leiding van de instelling, hetzij rechtstreeks, hetzij via de P-opleider.

Artikel 3. Werkbegeleiders

Ten aanzien van werkbegeleiders in het kader van de opleiding tot gz-psycholoog gelden de volgende eisen.

1. Minimaal drie jaar geregistreerd als gz-psycholoog, en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig.
2. Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding.
3. Werkzaam in de patiëntenzorg, binnen hetzelfde team als de piog.
4. Tijdens werktijden van de piog voldoende aanwezig binnen de werkeenheid om aantoonbaar de begeleidingstaken adequaat te kunnen vervullen, met een ondergrens van 50% van de werktijd van de piog. Daarbij dient de werkbegeleider zicht te hebben op, en weet te hebben van, de inhoudelijke werkzaamheden van de piog.

Artikel 4. Supervisie

1. Ten aanzien van supervisoren in het kader van de opleiding tot gz-psycholoog gelden de volgende eisen.
 - a. Minimaal drie jaar geregistreerd als gz-psycholoog, en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig.
 - b. In afwijking van het eerste lid kan supervisie inzake psychotherapeutische deeltechnieken ook worden gegeven door een psychotherapeut of psychiater met minimaal twee jaar fte werkervaring en aantoonbare ervaring op het betreffende gebied van de psychotherapie.
 - c. Aantoonbare vakinhoudelijke expertise op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft.

- d. Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding (bij voorkeur supervisie), verworven door ervaring en/of opleiding.
 - e. Substantiële recente werkervaring in de patiëntenzorg.
 - f. Bij voorkeur niet werkzaam binnen hetzelfde team als de piog.
2. In het opleidingstraject van een piog dient sprake te zijn van ten minste twee supervisors, waarbij het aandeel van één supervisor niet meer bedraagt dan 60 uur.

Artikel 5. Dispensatie

1. Een hoofdopleider kan dispensatie verlenen van de hierboven geformuleerde eisen met betrekking tot registratieduur en werkervaring, indien hij/zij van oordeel is dat betrokkene aantoonbaar beschikt over een niveau van functioneren dat overeenkomt met de gestelde eisen. Daarbij dient goed gespecificeerd te zijn wat het bereik is van de dispensatie, bijvoorbeeld met betrekking tot het domein (bijvoorbeeld: “alleen supervisie over behandeling van kinderen en jeugdigen”) en de looptijd (bijvoorbeeld: “voor de duur van één supervisiereeks”).
2. De opleidingsinstellingen houden een register bij van verleende dispensaties. Hierin worden ook de aanleiding en overwegingen die hebben geleid tot de dispensatie vastgelegd. De Kamer heeft te allen tijde recht op inzage in dit register.
3. Eén keer per jaar rapporteren de opleidingsinstellingen aan de Kamer over de verleende dispensaties.

Artikel 6. Slotbepalingen

1. Dit besluit treedt in werking op 1 september 2012.
2. Dit besluit is van toepassing op opleidingen die starten op of na 1 januari 2013.
3. Ter aanvulling op het gestelde in artikel 4 kan een hoofdopleider dispensatie verlenen voor toepassing van dit besluit met betrekking tot praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors die voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit reeds als zodanig in functie waren, doch uitsluitend indien het niet-voldoen aan de eisen niet ten koste gaat van de kwaliteit van de opleiding. Deze dispensatie is geldig voor de duur van ten hoogste twee jaar en kan één maal worden verlengd.
4. Ingeval van een dispensatie als bedoeld in het voorgaande lid is artikel vier, tweede en derde lid van toepassing.

Toelichting

Algemeen

In de praktijkopleiding van gezondheidszorgpsychologen is sprake van intensieve begeleiding, waarbij verschillende functionarissen een rol spelen. Naast de praktijkopleider zijn dit de werkbegeleider(s) en de supervisor(en).

Voor de kwaliteit van de praktijkopleiding is het van groot belang dat deze praktijkbegeleiders voldoende gekwalificeerd zijn. Tot op heden ontbrak het echter aan uniforme, landelijke regelgeving op dit terrein. Met dit besluit wordt deze lacune opgevuld.

De regels die in dit besluit zijn neergelegd zijn voor het overgrote deel ontleend aan het rapport van de Commissie Praktijkbegeleiding psychologische BIG-opleidingen. In dit rapport wordt een eenduidig kader geformuleerd voor de eisen te stellen aan praktijkbegeleiders van de diverse psychologische BIG-opleidingen. Hiermee is beoogd een bijdrage te leveren aan de harmonisatie van eisen voor de verschillende opleidingen.

Uitgangspunt voor de voorgestelde kwalificaties vormen de taken en rollen van de verschillende praktijkbegeleiders, zoals omschreven in de uitgave *Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorgpsycholoog-specialist* (2008). Het streven is na vaststelling van de kwalificatie-eisen door de verschillende regelgevende organen een nieuwe editie van deze uitgave samen te stellen, waarin de kwalificatie-eisen voor de verschillende opleidingen zijn opgenomen.

Eisen registratieduur en deskundigheid

Van belang voor alle functionarissen is, dat zij over voldoende ervaring in het vakgebied beschikken. Deze vereiste ervaring is geoperationaliseerd in termen van aantal jaren registratie en werkervaring. Aansluitend bij de bestaande praktijk is als uitgangspunt gekozen voor het aantal jaar dat men geregistreerd is voor het betreffende beroep. Dit garandeert een minimumniveau van senioriteit.

Daarenboven is het uiteraard van belang dat betrokkene het vak in voldoende mate daadwerkelijk heeft uitgeoefend. Hiertoe dient de werkervaringseis.

Praktijkopleiders

- Overwogen is of voor praktijkopleiders binnen de opleiding tot gz-psycholoog registratie als specialist een eis of desideratum is. De commissie meent dat dit niet op zijn plaats is. Het beroep van gz-psycholoog is een zelfstandig beroep, slechts een deel van de beroepsbeoefenaren is tevens specialist, en men kan uitstekend geschikt zijn als praktijkopleider zonder de specialistenstatus te bezitten.
- De commissie acht het van belang dat praktijkopleiders een deel van hun tijd zelf werkzaam zijn in de patiëntenzorg. In aansluiting op de omschrijving in het besluit herregistratie gezondheidszorgpsycholoog-specialisten kan hierbij onder patiëntgebonden werkzaamheden worden verstaan: werkzaamheden welke direct of indirect betrekking hebben op de patiëntenzorg. Naast directe patiëntenzorg worden hiertoe gerekend mediërende vormen van patiëntenzorg, patiëntenbesprekingen, patiëntgebonden consultatie en het geven van supervisie en werkbegeleiding over patiëntenzorg, alsmede het geven van leertherapie.

Werkbegeleiders

- De werkbegeleiding kan verdeeld zijn over verschillende personen (duo-werkbegeleiding). Elk van de afzonderlijke werkbegeleiders moet hierbij aan de kwalificatie-eisen voldoen. De werkbegeleiders dienen gezamenlijk aan de eis ten aanzien van aanwezigheid te voldoen, dat wil zeggen: ervoor zorg te dragen dat minstens gedurende de helft van de werktijd van de opleiding een van hen op locatie aanwezig is.
- Een belangrijk punt van aandacht is de aanwezigheid van de werkbegeleider. De werkbegeleider is onder andere verantwoordelijk voor de kwaliteit van zorg die de piog verleent, bewaakt het professioneel functioneren van de piog, en dient beschikbaar te zijn als voor consultatie. Dit vereist dat de werkbegeleider zicht heeft op en weet heeft van de inhoudelijke werkzaamheden van de piog. Dit vereist een voldoende aanwezigheid van de werkbegeleider binnen de werkeenheid van de piog. Als norm hiervoor is gesteld: vijftig procent van de

werktijd van de piog. Daarnaast geldt dat de werkbegeleider moet voorzien in 'achtervang' van een andere BIG-geregistreerde professional indien hij zelf niet aanwezig is.

Dispensatie

In individuele gevallen kan het verantwoord zijn af te wijken van de regels, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de begeleiding. Daartoe is een dispensatieregeling geformuleerd. Deze beperkt zich tot de kwalificatie-eisen aan begeleiders. De eisen met betrekking tot hun functioneren (bijv. aanwezigheid binnen de werkeenheid) komen dus niet in aanmerking voor dispensatie.

Van belang is dat dispensaties gedocumenteerd worden, zodat de Kamer zich een oordeel kan vormen over de frequentie van dispensaties en de gronden ervoor. Hierbij is gekozen voor een jaarlijkse rapportage door de opleidingsinstellingen aan de Kamer.

Ingangsdatum en overgangsregeling

Dit besluit treedt in werking op 1 september 2012, maar is alleen van toepassing op opleidingen die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Op deze wijze wordt praktijkinstellingen de gelegenheid geboden zich in te stellen op de nieuwe eisen. Voorts is er een dispensatieregeling voor individuele situaties waarin een praktijkinstelling meer tijd nodig heeft om aan de nieuwe eisen te voldoen.

Utrecht, 17 juni 2012

Drs. P.M.G. Teeuwen, voorzitter

Drs. P. van Drunen, secretaris.